

บทที่ 10

ประเทศอังกฤษภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ก่อนที่สงครามโลกครั้งที่ 2 จะเสร็จสิ้นลงนั้น ผู้นำของประเทศมหาอำนาจ ได้แก่ เชอร์ชิล นายกรัฐมนตรีอังกฤษ โรสเวลท์ ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา และสตาลิน แห่งโซเวียต ได้มาประชุมกันเกี่ยวกับความร่วมมือทางทหารเพื่อให้สงครามยุติลงโดยเร็ว เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ.1941 บนเรือรบอเมริกันชื่อ ออกัสตา กลางมหาสมุทรแอตแลนติก การประชุมครั้งนี้เรียกว่า กฎบัตรแอตแลนติก (The Atlantic Charter) ซึ่งมีข้อความพอสรุปได้ว่า สหรัฐอเมริกาและอังกฤษมีความประสงค์จะช่วยเหลือทุกชาติให้มีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ และให้มีความร่วมมือกันเพื่อความปลอดภัย สันติภาพ ส่งเสริมการลดอาวุธ เป็นต้น ต่อมาประเทศพันธมิตรก็ยอมรับกฎบัตรแอตแลนติกเป็นหลักในการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศภายหลังสงคราม ซึ่งเรียกว่าองค์การสหประชาชาติ (United Nations)

ประเทศอังกฤษได้มีส่วนร่วมเริ่มในการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติมาตั้งแต่แรกเริ่ม กล่าวคือ เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ.1943 สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียตรัสเซีย สหราชอาณาจักรอังกฤษ จีน ร่วมประกันที่คัมบาตัน โอ๊กส์ (Dumbarton Oaks) เพื่อเตรียมจัดร่างโครงการขององค์การสหประชาชาติ และตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1945 เป็นต้นมา ได้มีการประชุมที่ยาลตา (Yalta) ในประเทศรัสเซีย ซึ่งมีผู้นำของประเทศมหาอำนาจ 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และรัสเซียตกลงที่จะตั้งคณะมนตรีความมั่นคง (Security Council) และระหว่างเดือนเมษายน ถึง มิถุนายน ค.ศ.1945 ได้มีผู้แทน 50 ประเทศ เข้าร่วมประชุมกันที่ซานฟรานซิสโก (San Francisco) เพื่อปรึกษาปัญหากฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสันติภาพ ป้องกันมิให้สงครามเกิดขึ้นอีก และให้มนุษย์มีความเสมอภาค มีเสรีภาพ จะร่วมมือกันเพื่อเคารพ รักษาสีทธิและเสรีภาพของประเทศทุกประเทศ

ประเทศอังกฤษได้ริเริ่มในองค์การต่าง ๆ ของสหประชาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ใช้ชื่อย่อว่า WHO กองทุนสงเคราะห์ระหว่างประเทศ (The International Monetary Fund) ใช้ชื่อย่อว่า IMF และองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (The United Nations Education, Scientific and Cultural Organization) หรือ UNESCO องค์การเหล่านี้จัดหาอาหาร ยารักษาโรค และเงินให้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ด้ เพื่อบำบัดความ

ยากจนและความหวโหย และเพื่อให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจดีขึ้น นอกจากนี้อังกฤษและสหรัฐอเมริกาได้ร่วมมือกันก่อตั้งองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Treaty Organization) ใน ค.ศ.1954 เรียกชื่อย่อว่า ส.ป.อ. (SEATO) และองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization) เรียกชื่อย่อว่าองค์การนาโต้ (NATO)

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงแล้ว อังกฤษเสียชีวิตผู้คนและกำลังเงิน ตลอดจนทรัพย์สินไปมาก เพราะต้องทำการรบโดดเดี่ยวเป็นเวลานาน แต่ถึงกระนั้นก็ยังมมีประเทศในเครือจักรภพออยู่ และอังกฤษก็ยังเป็นชาติที่ได้รับการยกย่องทางด้านเผยแพร่ศาสนา การศึกษา และวัฒนธรรมทั่วโลก

ประเทศอังกฤษกลายเป็นประเทศมหาอำนาจรองลงไปเช่นเดียวกับประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ ประเทศที่กลายเป็นมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต รัสเซีย ประเทศอังกฤษมีเศรษฐกิจตกต่ำลงมาก เนื่องจากต้องใช้จ่ายมากในระหว่างสงคราม การอุตสาหกรรมหยุดชะงัก สหรัฐอเมริกาผลิตสินค้าอุตสาหกรรมตีตลาดโลก

นโยบายการต่างประเทศ

เนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ นโยบายการต่างประเทศของอังกฤษจึงไม่ค่อยเด็ดเดี่ยวนัก ส่วนใหญ่มักจะคล้อยตามนโยบายของประเทศมหาอำนาจ คือ สหรัฐอเมริกา กล่าวคือ รัสเซียต้องการมีอิทธิพลเหนือดินแดนในแถบบอลติกและดินแดนบางส่วนของฟินแลนด์ โปแลนด์ และรูเมเนีย และ Molotov รัฐมนตรีต่างประเทศของรัสเซียได้เดินทางไปยังกรุงลอนดอนเพื่อเจรจากับปัญหานี้กับนายกรัฐมนตรีอังกฤษ แต่อังกฤษปฏิเสธข้อเรียกร้องของรัสเซียตามข้อเสนอแนะของสหรัฐอเมริกา

ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1945 ประเทศมหาอำนาจพันธมิตรไปร่วมประชุมที่ยาลต้า (Yalta) ในคาบสมุทรไครเมีย (Crimea) ได้พิจารณาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และตกลงให้รัสเซียมีอิทธิพลในรูเมเนีย บุลกาเรีย และฮังการี กรีกอยู่ใต้อิทธิพลของยุโรปตะวันตก ในข้อตกลงต่าง ๆ รัสเซียเข้าไปมีอิทธิพลเหนือประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันออก ซึ่งไม่ตรงกับผลประโยชน์ของอังกฤษและสหรัฐอเมริกา เพราะไม่ต้องการให้ประเทศเหล่านั้นปกครองตามระบอบคอมมิวนิสต์

ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1945 ประเทศมหาอำนาจทั้ง 4 ได้แก่ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา รัสเซีย และฝรั่งเศส ร่วมกันเข้ายึดกรุงเบอร์ลิน และได้แบ่งเยอรมันออกเป็น 4 เขต เพื่อสะดวกในการบริหาร เบอร์ลินอยู่ภายใต้การปกครองของ 4 มหาอำนาจ และเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริการวมเขตยึดครองเข้าด้วยกันใน ค.ศ. 1946 และก่อตั้งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ประกาศเป็นทางการในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1949 เขตที่รัสเซียปกครองได้ก่อตั้งเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน

เกี่ยวกับปัญหาอาณานิคมนั้น อังกฤษยอมให้อังกฤษแก่อาณานิคมของตน เนื่องจากประเทศเหล่านั้นเรียกร่องเอกราช เช่น ในอินเดียได้มีการจลาจลเดินขบวนเพื่อเรียกร้องเอกราช เกิดการปะทะกันระหว่างพวกฮินดูกับพวกมอสเล็ม ในที่สุดรัฐบาลอังกฤษจึงจัดการแบ่งอินเดีย ออกเป็น 2 ส่วน คือ พวกที่นับถือศาสนาอิสลามได้ปกครองปากีสถาน และพวกฮินดูปกครองอินเดีย เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ.1947 แต่ยังคงอยู่ในเครือจักรภพของอังกฤษ อาณานิคมอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน ต่างก็มีขบวนการชาตินิยมที่รุนแรง เรียกร้องเอกราช และอังกฤษกำลังมีเศรษฐกิจตกต่ำก็ต้องยอมให้อังกฤษและถอนตนออกจากอาณานิคม

ใน ค.ศ.1950 อังกฤษได้ส่งกองทหารไปร่วมรบในสงครามเกาหลี โดยช่วยเกาหลีใต้ทำสงครามกับเกาหลีเหนือตามคำเรียกร้องของสหประชาชาติ ผลของสงครามฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นฝ่ายชนะสงคราม แต่ประชาชนอังกฤษไม่พอใจนโยบายการต่างประเทศของรัฐบาล เพราะเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำและรัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการเข้าร่วมสงครามอีกด้วย เลยทำให้เกิดการแตกแยกกันภายในวงการรัฐบาล

อังกฤษกับปัญหาตะวันออกกลาง

ประเทศอังกฤษได้เข้าไปมีบทบาทในตะวันออกกลาง คือการสงครามระหว่างกลุ่มประเทศอาหรับกับอิสราเอล เนื่องจากพวกยิวต้องการกลับไปอยู่ในปาเลสไตน์โดยได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษซึ่งมีอิทธิพลมากในตะวันออกกลาง มีอิทธิพลเหนืออียิปต์และคลองสุเอซ อังกฤษให้การสนับสนุนทั้งอาหรับและยิวเพื่อเหตุผลทางการเมืองและเศรษฐกิจ อังกฤษสนับสนุนอาหรับให้ทำการต่อต้านเตอร์กซึ่งปกครองอาหรับในเวลานั้น

ใน ค.ศ.1922 องค์การสันนิบาตชาติตกลงให้อังกฤษอารักขาปาเลสไตน์ จนกระทั่งใน ค.ศ.1947 สหประชาชาติได้ตัดสินปัญหากรณีพิพาทระหว่างอาหรับและยิว โดยการแบ่ง

ปาเลสไตน์ออกเป็น 2 ส่วน ตามคะแนนเสียงส่วนใหญ่ที่ให้ความสนับสนุนเช่นนั้น คือ ส่วนที่เป็นเขตของชาวอาหรับ และส่วนที่เป็นของยิว ได้แก่ประเทศอิสราเอล แต่อาหรับไม่พอใจจึงเกิดเป็นสงครามระหว่างยิวและอาหรับ ในปาเลสไตน์เมื่อ ค.ศ.1947-1949 ซึ่งอังกฤษได้ถอนกองทัพออกไปจากเขตนั้น ผลคืออาหรับแพ้และสูญเสียดินแดนให้แก่อิสราเอล

อังกฤษให้การสนับสนุนอิสราเอล เนื่องจากอิทธิพลของอังกฤษในตะวันออกกลางลดน้อยลง และอียิปต์ภายใต้การนำของประธานาธิบดีนัสเซอร์ (Nasser) มีนโยบายต่อต้านอังกฤษ ต้องการให้อังกฤษถอนตนออกไปจากคลองสุเอซ ซึ่งอังกฤษมีหุ้นส่วนอยู่มาก และเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญไปสู่อาณาจักรของตน ในระยะนั้น จอห์น ฟอสเตอร์ ดัลเลส รัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาให้ความช่วยเหลือในการสร้างเขื่อนอัสวาน (Aswan) ในอียิปต์ ประธานาธิบดีนัสเซอร์จึงประกาศยึดคลองสุเอซเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1956 ทำให้อังกฤษและฝรั่งเศสสูญเสียผลประโยชน์ไป อังกฤษและฝรั่งเศสจึงร่วมมือกันหาทางโจมตีอียิปต์ โดยทำความตกลงลับ ๆ กับอิสราเอล

อิสราเอลเข้าโจมตีอียิปต์ในวันที่ 29 ตุลาคม ต่อจากนั้นอังกฤษและฝรั่งเศส ยื่นคำขาดให้อียิปต์และอิสราเอลถอนทหารออกจากคลองสุเอซเป็นระยะทาง 10 ไมล์ ภายใน 12 ชั่วโมง แต่อียิปต์ไม่ยอมปฏิบัติตาม อังกฤษ และฝรั่งเศสจึงทำลายกองทัพอากาศของอียิปต์ ผลของสงครามอียิปต์เป็นฝ่ายปราชัยแต่อังกฤษและฝรั่งเศสถูกนานาชาติรวมทั้งสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตกล่าวโจมตีในการกระทำครั้งนี้ โดยเฉพาะภายในประเทศ ประชาชนบางพวกก็เห็นด้วยกับนโยบายของนายกรัฐมนตรี แต่บางพวกก็กล่าวตำหนิ ทำให้ฐานะทางการเมืองอ่อนแอลง และในที่สุด เซอร์ แอนโทนี อีเดน ก็ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ปี ค.ศ.1956 เป็นต้นมา อังกฤษหมดความเป็นมหาอำนาจในตะวันออกกลาง อย่างไรก็ตามก็ดีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ที่คอยส่งกำลังอาวุธให้แก่อิสราเอลและสหภาพโซเวียตก็คอยให้ความสนับสนุนอียิปต์อยู่ตลอดเวลา ทั้งอาหรับและอิสราเอล ก็พยายามเจรจาสันติภาพกันอยู่ และคาดว่าจะประสบผลสำเร็จ

นโยบายภายในประเทศ

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1945 ผลปรากฏว่าพรรคแรงงานได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด มีนายเคลเมนต์

แอตลี (Clement Atlee) เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่าง ค.ศ.1945-1951

รัฐบาลได้ทำการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น โดยกู้เงินจากสหรัฐอเมริกา และจากคานาดาในระหว่าง ค.ศ.1948-1951 รัฐบาลโอนกิจการทางด้านสาธารณสุข และการอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ การธนาคาร การบินพาณิชย์ มาเป็นของรัฐบาล การขนส่ง การไฟฟ้า การอุตสาหกรรมทุกชนิด การก่อสร้าง การรับสินค้าเข้า อยู่ในความควบคุมของรัฐ

ค.ศ.1947 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมการอุตสาหกรรม การขนส่งสินค้าเข้าและสินค้าออก นอกจากนี้ยังมีการปันส่วนอาหารที่จำเป็นในการครองชีพ ตลอดจนเสื้อผ้า แต่ประชาชนได้รับความลำบากในการครองชีพและเกิดปัญหาการนัดหยุดงาน ซึ่งรัฐบาลหาทางแก้ไข ซึ่งให้เห็นผลเสียอันเกิดจากการนัดหยุดงานด้วย

อังกฤษได้รับความช่วยเหลือจากแผนการมาร์แชล (Marshall) ของสหรัฐอเมริกา¹ ซึ่งเริ่มใน ค.ศ.1948 เพื่อนำเงินมาลงทุนการอุตสาหกรรมเพิ่มภาษีเข้าและขาออก ทำให้รายได้ของประเทศสูงขึ้น

ทางด้านสังคม รัฐบาลได้ทำการปฏิรูประบบสังคมหลังสงครามให้ดีขึ้น โดยการหางานให้แก่ผู้ว่างงานได้มีงานทำ อบรมวิชาชีพในด้านต่าง ๆ สร้างอาคารสงเคราะห์ช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการศึกษาใน ค.ศ.1949 ช่วยให้ประชาชนได้รับการศึกษาฟรีจนถึงระดับมัธยมศึกษา และกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ให้ประชาชนเรียนจนถึงอายุ 15 ปี จึงจะออกจากโรงเรียนได้ ค.ศ.1945 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติอุดหนุนครอบครัว จ่ายเงินให้ครอบครัวต่าง ๆ เป็นรายสัปดาห์ ค.ศ.1946 ได้ออกพระราชบัญญัติการประกันสังคมแห่งชาติ (National Insurance Act) เพื่อช่วยเหลือผู้ไม่มีงานทำ เด็กกำพร้า คนชรา และผู้เจ็บป่วยให้มีรายได้ ในปีเดียวกันนั้นก็ให้มีพระราชบัญญัติการประกันอุตสาหกรรม เพื่อช่วยเหลือเวลาที่มีอุบัติเหตุ นอกจากนี้รัฐบาลยังช่วยเหลือเด็กและคนชราให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม

ใน ค.ศ.1946 ได้มีพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ให้การรักษาพยาบาลฟรี

เพื่อเป็นการช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้จัดตั้งองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศยุโรป (Organization for European Economic Co operation)

1. สหรัฐอเมริกาให้ความช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ 16 ประเทศ ซึ่งประมาณ 5 พัน 3 ร้อย ล้านดอลลาร์ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศที่ถูกทำลายในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2

ใน ค.ศ.1948 เรียกว่า OEEC และใน ค.ศ.1949 อังกฤษได้เป็นสมาชิกสภาแห่งยุโรป (Council of Europe) ที่สตราสบูร์ก (Strasbourg)

เซอร์ วิลสตัน เชอซิลล์ กับพรรคอนุรักษนิยม

ใน ค.ศ.1951 ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนุรักษนิยมได้รับการเลือกตั้ง เนื่องจากประชาชนไม่พอใจนโยบายของรัฐบาลพรรคแรงงาน นายวิลสตัน เชอซิลล์ เป็นนายกรัฐมนตรี และนายแอนโทนี อีเดน (Anthony Eden) เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ นายบัคเลอร์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ใน ค.ศ.1952 พระเจ้าจอร์จที่ 6 สิ้นพระชนม์ และพระราชธิดาของพระองค์ได้ปกครองประเทศต่อมา ทรงพระนามว่าพระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ 2 (Elizabeth II) พรรคอนุรักษนิยมสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี ประชาชนมีการกินดีอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลยังช่วยเหลือเศรษฐกิจแก่ประเทศในเครือจักรภพและประเทศที่กำลังพัฒนา

นโยบายการต่างประเทศของนายแอนโทนี อีเดน เกี่ยวกับตะวันออกกลาง ทำให้เขาต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ.1957

นโยบายการต่างประเทศของนายฮาโรลด์ แมคมิลแลน (Harold Macmillan)

ฮาโรลด์ แมคมิลแลน เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีระหว่าง ค.ศ.1957-1963

นโยบายการต่างประเทศในระยะนี้คือ การให้เอกราชแก่อาณานิคมในอาฟริกา อาฟริกาได้ถอนตัวออกจากประเทศในเครือจักรภพของอังกฤษใน ค.ศ.1961

ใน ค.ศ.1959 อังกฤษได้ตั้งสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (European Free Trade Association) สมาชิกได้แก่ เดนมาร์ก นอร์เวย์ สวีเดน ออสเตรีย สวิสเซอร์แลนด์ และโปรตุเกส เพื่อแข่งขันกับองค์การตลาดร่วมยุโรป (European Common Market) ซึ่งตั้งขึ้นใน ค.ศ.1975 สมาชิกได้แก่ ฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมันตะวันตก เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก แต่กิจการค้าไม่ดีอังกฤษจึงต้องการเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วม ประชาชนไม่เห็นด้วยเพราะเกรงว่าสินค้าอังกฤษและสินค้าที่ส่งมาจากประเทศในเครือจักรภพอังกฤษอาจได้รับความกระทบกระเทือนด้วย นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังคัดค้านไม่ให้อังกฤษเข้าเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วม เพราะเกรงว่าสหรัฐอเมริกาซึ่งมีความสัมพันธ์ดีกับอังกฤษ อาจจะเข้ามามีอิทธิพลในยุโรป

นโยบายของ เซอร์ อเล็ก ดักกลาส โฮม

เนื่องจาก แมกมิลแลน ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ใน ค.ศ.1963 เนื่องจากสุขภาพย่ำแย่ พระนางเจ้าเอลิซาเบธจึงทรงแต่งตั้ง เซอร์ อเล็ก ดักกลาส โฮม (Sir Alec Douglas-Home) เป็นนายกรัฐมนตรี เขาได้ปรับปรุงประเทศในด้านต่าง ๆ ให้เจริญขึ้น จนกระทั่งใน ค.ศ. 1964 ได้มีการเลือกตั้งทั่วไป พรรคอนุรักษ์นิยมเสื่อมความนิยมลงและพรรคแรงงานได้ชัยชนะ จัดตั้งรัฐบาลขึ้นใน ค.ศ.1964 โดยมีนาย ฮาโรลด์ วิลสัน (Harold Wilson) เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่าง ค.ศ.1964-1970

นโยบายของนายกรัฐมนตรีวิลสัน

นายฮาโรลด์ วิลสัน พยายามแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้ดีขึ้น ด้วยการเพิ่มอัตราภาษีเงินได้ ภาษีสินค้าเข้าและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อให้ประชาชนนำเงินมาฝากในธนาคาร นอกจากนี้รัฐบาลยังกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศเป็นเงิน 1 พันล้านดอลลาร์ และจากธนาคารต่าง ๆ อีก 3 พันล้านดอลลาร์

ใน ค.ศ.1965 รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติเพื่อปรับปรุงการอุตสาหกรรม การเกษตร รัฐบาลเข้าควบคุมเศรษฐกิจ การธนาคารเรียกร้องให้ประชาชนประหยัดใช้ของที่ผลิตภายในประเทศ ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกนอกจากนี้รัฐบาลยังช่วยเหลือบริการทางด้านสังคม ให้เงินอุดหนุนคนงานตามอัตราส่วนของเงินรายได้ที่เพิ่มขึ้น คนงานที่ว่างงานจะได้รับเงินชดเชยในขณะที่ยังไม่มียานหา

ค.ศ.1970 รัฐบาลได้ปรับปรุงการศึกษา ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการศึกษา (Education Act) และจัดให้มีโรงเรียนมัธยมแบบผสมแทนการศึกษาระบบเดิม เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยม ประชาชนมีเสรีภาพมากขึ้น รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการเลือกตั้งให้สิทธิในการเลือกตั้งแก่ผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1970 ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป ผลปรากฏว่าพรรคอนุรักษ์นิยมชนะการเลือกตั้ง มี เอ็ดเวิร์ด ฮีธ (Edward Heath) เป็นนายกรัฐมนตรี

นโยบายของเอ็ดเวิร์ด ฮีธ

นโยบายของเอ็ดเวิร์ด ฮีธ ผิดกับนโยบายของพรรคอนุรักษ์นิยมก่อน ๆ กล่าวคือ ยินยอมให้กิจการต่าง ๆ ที่เคยเป็นของรัฐกลับมาเป็นของเอกชนตามเดิม เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

และเข้าควบคุมสหภาพแรงงานอย่างใกล้ชิดควบคุมไม่ให้คนงานนัดหยุดงาน เพราะจะเป็นผลเสียทางเศรษฐกิจ แต่เศรษฐกิจยังคงต่ำอยู่มาก รัฐบาลได้เปลี่ยนนโยบายเข้ามาควบคุมกิจการอุตสาหกรรมเหมือนเดิม รัฐบาลต้องเผชิญกับปัญหาคนว่างงาน การนัดหยุดงาน และการเดินขบวนของพวกเขา รัฐบาลต้องจ่ายค่าแรงงานเพิ่มขึ้น และปรับปรุงการคมนาคมให้ดีขึ้น ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำลงอีก

ใน ค.ศ.1973 อังกฤษได้มีโอกาสเข้าเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วม เนื่องจากฝรั่งเศสภายใต้การนำของประธานาธิบดี จอร์จ ป็องปีดู (George Pompidou) ยอมให้อังกฤษเข้าเป็นสมาชิกเพื่อตัดกำลังเยอรมันตะวันตก คู่แข่งของฝรั่งเศส

ในระยะแรกที่เป็นสมาชิกรวม อังกฤษยังไม่ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจนัก กล่าวคืออังกฤษต้องสั่งซื้อสินค้าประเภทอาหารจากประเทศสมาชิก และเลิกซื้อสินค้าอาหารจากประเทศในเครือจักรภพ ทำให้ประชาชนต้องซื้อสินค้าในราคาแพง รัฐบาลถูกตำหนิที่ไม่ได้ช่วยให้ฐานะเศรษฐกิจดีขึ้น หน้าซำประเทศอังกฤษได้รับความกระทบกระเทือนจากวิกฤตการณ์ในตะวันออกกลาง อังกฤษขาดแคลนน้ำมัน โรงงานอุตสาหกรรมหยุดชะงักลง คนงานนัดหยุดงานเป็นต้น และใน ค.ศ.1974 ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนขึ้นใหม่ พรรคแรงงานชนะการเลือกตั้ง มีนายฮาโรลด์ วิลสัน เป็นนายกรัฐมนตรี

ฮาโรลด์ วิลสัน สมัยที่ 2

ฮาโรลด์ วิลสัน ได้เป็นนายกรัฐมนตรีในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1974 ประชาชนให้ความสนับสนุนรัฐบาลพรรคแรงงานเป็นอย่างดี ปัญหาที่แก้ไม่ได้สำเร็จ คือ ปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เขาจึงลาออกจากตำแหน่งไปใน ค.ศ.1976 และหลังจากที่มีการเลือกตั้งใหม่ เจมส์ คัลลิกแฮน (James Callaghan) ก็ได้เป็นนายกรัฐมนตรีตั้งแต่ ค.ศ.1976 ถึง 1979

นโยบายของ เจมส์ คัลลิกแฮน

เจมส์ คัลลิกแฮน เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อจากนายวิลสัน เมื่อ ค.ศ.1976 เขาสังกัดพรรคแรงงานเช่นเดียวกับวิลสัน เศรษฐกิจของประเทศยังคงตกต่ำเหมือนเดิม รัฐบาลได้แก้ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง การสังคม ต่อจากรัฐบาลชุดก่อน ๆ แต่รัฐบาลก็ยังไม่สามารถแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปได้ คือ ปัญหาคนว่างงาน ภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินมากในการทำนุบำรุงการทหาร การศึกษา การสาธารณสุข และการคมนาคม รัฐบาลได้กู้เงินจากกอง

ทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อมาพัฒนาเศรษฐกิจ และลงทุนในการอุตสาหกรรม ดัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เก็บภาษีอากรเพิ่มขึ้น ใน ค.ศ.1977 อังกฤษได้เป็นประธานของคณะกรรมาการเศรษฐกิจยุโรป เป็นประธานองค์การตลาดร่วม อังกฤษได้จัดการประชุมประมุขของประเทศในเครือจักรภพที่กรุงลอนดอน และเป็นเจ้าภาพในการประชุมองค์การนาโต้

ในประเทศอังกฤษมีชาวอาณานิคมของอังกฤษเข้าไปทำมาหากินหลายพวก ได้แก่ ชาวแอฟริกัน ชาวเอเชีย โดยเฉพาะชาวอินเดียได้อพยพเข้าไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากินมากขึ้น จนเกิดเป็นปัญหาในประเทศ กล่าวคือ คนเหล่านี้มาแย่งที่อาศัยและที่ทำมาหากินของชาวอังกฤษ และชาวอังกฤษได้ทำการต่อต้านโดยเดินขบวน ทำให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายจำกัดการเข้าเมืองทั้งชาวผิวดำและผิวขาว ในระยะแรก ๆ ยอมให้เข้ามาได้บ้างแต่น้อยลงตามลำดับ ชาวแอฟริกันได้รับการดูหมิ่นจากชาวผิวขาวเนื่องจากได้รับการศึกษาน้อย ยากจน งานส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องใช้แรงงานมาก และในบางครั้งที่อาชญากรรมทำลายความสงบสุขในสังคม ทั้ง 2 ฝ่ายก่อการจลาจลขึ้นในบางครั้ง รัฐบาลต้องเข้าไปรักษากฎ ระวังข้อพิพาทระหว่างผิวดำและผิวขาว แต่ไม่ได้ผลนัก

นโยบายของ มากาเร็ต แธตเชอร์

ใน ค.ศ.1979 ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ พรรคอนุรักษ์นิยมชนะการเลือกตั้ง และนางมากาเร็ต แธตเชอร์ (Magaret Thatcher) ได้เป็นนายกรัฐมนตรี นับว่าเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของยุโรป

รัฐบาลชุดนี้ได้ปรับปรุงการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ต่อจากรัฐบาลชุดก่อน ๆ แต่ก็ยังมีปัญหาคนว่างงาน การนัดหยุดงาน เดินขบวน ปัญหาไอร์แลนด์ ซึ่งมีการเดินขบวนเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของพวกแคธอลิค และเกิดการปะทะ กับพวกโปรเตสแตนต์ รัฐบาลได้หาทางประนีประนอมกัน

นอกจากนี้ก็มีปัญหาโรดีเซีย ซึ่งเคยเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษมาประมาณ 90 ปี ในโรดีเซียมีประชาชนทั้งชาวผิวขาวและผิวดำ ชาวผิวขาวมีเป็นส่วนน้อย ได้เข้าปกครองคนผิวดำด้วยการกดขี่ แล้วประกาศเอกราชแยกตัวออกจากอังกฤษ แต่อังกฤษไม่ยอมให้เอกราชโดยสมบูรณ์ แต่ยอมให้ปกครองตนเองมาตั้งแต่ ค.ศ.1923 ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี เอียน สมิท (Ian Smith) ชาวผิวขาวซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าชาวผิวดำปกครองใช้ระบบถือผิว ไม่ให้เสรีภาพใน

ทุก ๆ ด้านแก่ชาวผิวดำ และใน ค.ศ.1965 โรดีเซียได้ประกาศเอกราชอีกครั้งหนึ่ง ประเทศอังกฤษและนานาชาติรวมทั้งสหประชาชาติก็ไม่ยอมรับเอกราชนี้ จึงพากันตัดความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับโรดีเซีย ชาวโรดีเซียผิวดำก็ไม่ยอมรับเอกราชนี้เช่นกัน พวกเขาต้องการให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายการบริหารประเทศให้ยุติธรรมขึ้น ต้องการความเสมอภาคระหว่างผิวดำและผิวขาว แต่รัฐบาลโรดีเซียก็ยังไม่ยอมเปลี่ยนแปลงนโยบายของตน จนกระทั่งเกิดเป็นสงครามกลางเมืองระหว่างชาวผิวดำและผิวขาวในโรดีเซีย เหตุการณ์รุนแรงขึ้นเรื่อยมา ชาวผิวดำต้องการต่อสู้เพื่อเอกราชมาประมาณ 7 ปี และในที่สุดรัฐบาลผิวขาวของโรดีเซียต้องยอมให้มีการเลือกตั้งเสรี ให้คนผิวดำมีสิทธิในการเลือกตั้งและมีส่วนในการปกครองประเทศได้ ผลของการเลือกตั้ง นายโรเบิร์ต มูกาบี หัวหน้าขบวนการชาตินิยมผิวดำ ชนะการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลขึ้น

โรดีเซีย¹ จึงได้รับเอกราช เจ้าฟ้าชายชาร์ล มกุฎราชกุมารของอังกฤษทำพิธีมอบเอกราชให้เมื่อเที่ยงคืนในวันพฤหัสบดีที่ 17 เมษายน ค.ศ.1980 และให้ชื่อใหม่ว่า ซิมบับเว นับว่าซิมบับเวเป็นประเทศเอกราชใหม่เอี่ยม และอังกฤษก็ต้องสูญเสียอาณานิคมแห่งสุดท้ายในอาฟริกาไปอย่างสมบูรณ์ แต่ในวันฉลองเอกราชนั้นได้มีเหตุการณ์ไม่คาดฝันเกิดขึ้น กล่าวคือ ได้มีผู้ขว้างระเบิดก่อกวน ทำให้มีผู้เสียชีวิต 2 คน บาดเจ็บ 30 คน นักโทษประมาณ 200 คนหนีจากที่คุมขังแต่ก็ถูกจับได้เกือบหมด

บทสรุป

ประเทศอังกฤษเคยเป็นประเทศมหาอำนาจประเทศหนึ่งของยุโรปมีกองทัพเรือที่เข้มแข็ง มีการเศรษฐกิจและสังคมที่เจริญก้าวหน้ามาก ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 นี้ อังกฤษได้เข้าร่วมในสงครามโลกถึง 2 ครั้ง ทั้ง ๆ ที่เศรษฐกิจตกต่ำ ผลของสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้อังกฤษซึ่งเคยเป็นมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่ของโลกต้องเป็นรองสหรัฐอเมริกา ซึ่งกลายมาเป็นประเทศมหาอำนาจเช่นเดียวกับสหภาพโซเวียตรัสเซีย และทั้ง 2 ประเทศก็แข่งขันในด้านการเมือง และเศรษฐกิจแต่ อังกฤษต้องดำเนินนโยบายการต่างประเทศเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกาอยู่ในระยะแรก ๆ และความเป็นมหาอำนาจของอังกฤษก็หมดไปที่ละน้อย เมื่ออาณานิคมของอังกฤษเริ่มประกาศเอกราชใน ค.ศ.1947 จนกระทั่งอังกฤษไม่มีอาณานิคมเหลือเลย

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้ รัฐบาลทุกคนะไม่ว่าจะสังกัดพรรคแรงงานหรือพรรค

๑. มาจากชื่อของ เซซิล โรดส์ (Cecil Rhodes) ชาวอังกฤษผู้เข้ามาก่อตั้งอาณานิคมแห่งนี้

อนุรักษ์นิยม ต่างก็มีนโยบายในการปรับปรุงประเทศให้เจริญก้าวหน้า พยายามแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองให้ดีขึ้น ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจะตกต่ำ และการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ยังไม่ได้ผลสำเร็จเท่าที่ควร รัฐบาลก็พยายามทุกวิถีทางที่จะช่วยให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดีขึ้น เกี่ยวกับการต่างประเทศนั้น ประเทศอังกฤษได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วมยุโรป เพื่อช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น แต่ไม่ได้ผลดังที่คาดหมาย นอกจากนี้ยังร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศได้เป็นสมาชิกขององค์การต่าง ๆ ของสหประชาชาติ และได้ส่งทหารไปร่วมรบในสงครามเกาหลี โดยเข้าช่วยเกาหลีใต้จนประสบชัยชนะ รัฐบาลพยายามแก้ปัญหาเมืองทั้งในประเทศและนอกประเทศ เช่น การเดินขบวน การก่อการจลาจล เนื่องจากไม่พอใจชนกลุ่มน้อยชาวอาฟริกันและชาวเอเชียที่เข้าไปแย่งที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากินกันมากในประเทศอังกฤษ ปัญหาไอร์แลนด์ ปัญหาโรดีเซีย จนในที่สุดโรดีเซียได้รับเอกราชโดยสมบูรณ์โดยที่อังกฤษเป็นผู้มอบเอกราชให้เมื่อวันที่ 18 เมษายน ค.ศ.1980

ถึงแม้ว่าอังกฤษจะหมดความเป็นมหาอำนาจไปบ้าง แต่วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของอังกฤษยังคงเจริญรุ่งเรืองต่อไป เนื่องจากอังกฤษได้เผยแพร่วัฒนธรรมของตนในหมู่ประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมมาก่อน ตลอดจนประเทศที่เคยเจริญสัมพันธ์ไมตรีด้วย วัฒนธรรมเหล่านี้ได้แก่ การเผยแพร่ภาษา การศึกษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งประเทศอังกฤษยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีนี้มาจนถึงปัจจุบัน

หลังจากที่ให้อเอกราชแก่อาณานิคมของตนแล้ว อังกฤษยังคงพัฒนาให้ประเทศนั้น ๆ มีความเจริญทางการเมืองและเศรษฐกิจ และสังคมอยู่เสมอ และช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้ทุนการศึกษา การอบรมและดูงานในประเทศอังกฤษ เพื่อนำเอาวิชาความรู้ที่ได้รับกลับมาพัฒนาประเทศของตนให้เจริญก้าวหน้า และสักวันหนึ่งประเทศอังกฤษคงมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้นและกลายเป็นประเทศมหาอำนาจเหมือนเดิม

ตัวอย่างคำถาม

1. อังกฤษดำเนินนโยบายการต่างประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างไรบ้าง
2. อังกฤษมีบทบาทอย่างไรบ้างเกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติ

3. จงวิจารณ์การปรับปรุงเศรษฐกิจและสังคมของพรรคแรงงานภายหลังสงคราม
โลกครั้งที่ 2

4. อังกฤษมีส่วนเกี่ยวข้องในตะวันออกกลางอย่างไร
5. อังกฤษมีส่วนเข้าไปแก้ไขปัญหาโรดิเชียอย่างไรบ้าง